

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
MINISTARSTVO FINANCIJA
T O M I S L A V G R A D

**DOKUMENT OKVIRNOG PRORAČUNA HERCEGBOSANSKE
ŽUPANIJE ZA RAZDOBLJE 2017.- 2019. GODINE**

Tomislavgrad, srpanj 2016. godine

Sadržaj

Lista skraćenica.....	3
Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2017. – 2019.godine.....	4
Uvod	4
Informacije o Dokumentu i korištena metodologija	4
Struktura dokumenta	5
Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomska prognoza	6
Postojeće ekonomsko stanje i makroekonomski trendovi.....	6
Projekcije makroekonomskih pokazatelja	8
Preporuke za fiskalnu strategiju	9
Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija.....	11
Osnovne pretpostavke i ciljevi makroekonomske politike BiH i FBiH za razdoblje 2017. – 2019. godina	11
Neizravni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno oporezivanje	12
Prihodi koji se prikupljaju od strane županije	13
Rizici po projekcije prihoda	15
Financiranje	16
Primarna fiskalna bilanca	17
Poglavlje 4: Upravljanje potrošnjom javnog sektora	18
Opća struktura i trendovi	18
Plaće i naknade u javnom sektoru	20
Izdatci za materijal i usluge	21
Tekući transferi – potpore	22
Kapitalni izdatci	23
Poglavlje 5: Strategija upravljanja javnim dugom	25
Razina unutarnjeg duga	25
Razina vanjskog duga	26
Poglavlje 6: Projekcija prihoda i rashoda proračuna općina i Fondova Hercegbosanske županije za razdoblje 2017. – 2019. godina	27
Privitak : Okvirna fiskalna tablica Hercegbosanske županije za razdoblje 2017. – 2019. (u mil. KM)	33

Lista skraćenica

Skraćenice	Puni naziv
2017.-19.	Srednjoročni period od 2017. do 2019.godine
BAC	<i>Business Adjustment Credit</i> (Kredit za usklađivanje poslovnog okruženja)
BDP	Bruto društveni proizvod
BiH	Bosna i Hercegovina
CEB	<i>Council of Europe Development Bank</i> (Razvojna banka Vijeća Europe)
CPI	<i>Consumer price index</i> (indeks potrošačkih cijena)
DOP	Dokument okvirnog proračuna
DSU	Direktna strana ulaganja
EBRD	<i>European Bank for Reconstruction and Development</i> (Europska banka za obnovu i razvoj)
EIB	<i>European Investment Bank</i> (Europska investicijska banka)
EMSAC	<i>Economic Management Structural Adjustment Credit</i> (Kredit za strukturalnu prilagodbu ekonomskog upravljanja)
DEP	<i>Directorate of Economic Planning</i> (Direkcija za ekonomsko planiranje)
EU	Europska unija
EUROFIMA	<i>European Company for the Financing of Railroad Rolling Stock</i> (Europska kompanija za financiranje željezničkog voznog parka)
FBiH (ili Federacija)	Federacija Bosne i Hercegovine
IBRD	<i>International Bank for Reconstruction and Development</i> (Međunarodna banka za obnovu i razvoj)
KM	Konvertibilna marka
LCI	<i>Living cost index</i> (indeks troškova života)
Mil	Milijun
MMF	Međunarodni monetarni fond
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PIP	<i>Public investment programme</i> (Program javnih investicija)
RPI	<i>Retail price index</i> (indeks cijena na malo)
RS	Republika Srpska
SOR	Srednjoročni okvir rashoda
SOSAC	<i>Social Sector Adjustment Credit</i> (Kredit za strukturalnu prilagodbu socijalnog sektora)
SRS	Srednjoročna razvojna strategija
UN	Ujedinjeni narodi
USD	Američki dolari

Poglavlje 1: Uvod u Dokument okvirnog proračuna za razdoblje 2017.-2019.godine

Obveza izrade Dokumenta okvirnog proračuna za trogodišnje razdoblje nalazi se u Zakonu o proračunima Federacije Bosne i Hercegovine¹.

Izrada Dokumenta okvirnog proračuna (DOP) za trogodišnje razdoblje, kao ključnog strateškog dokumenta koji je svojevrsna veza između vladine politike i proračuna, je praksa na razini vlasti u Bosni i Hercegovini pa tako i u Hercegbosanskoj županiji.

Ključni cilj DOP-a je postaviti makroekonomske, fiskalne i razvojne politike u središte procesa planiranja i izrade proračuna, imajući u vidu da je godišnji proračun jedan od osnovnih instrumenata kojima će se realizirati ekonomski i socijalni prioriteti Vlade Hercegbosanske županije. Ovaj dokument predstavlja preliminarni nacrt Proračuna Hercegbosanske županije za 2017. godinu, i sadrži preliminarne projekcije proračuna za 2018. i 2019. godinu.

Osnova za izradu DOP-a za razdoblje 2017.–2019. godina bile su Smjernice ekonomske i fiskalne politike Hercegbosanske županije za razdoblje 2017.–2019.godine², makroekonomske projekcije i pretpostavke za naredni srednjoročni period, kao i prioriteti Vlade Hercegbosanske županije i ciljevi fiskalne politike, a imajući u vidu financijski okvir raspoloživih sredstava.

DOP omogućava vladama da razviju bolju stratešku osnovu za planiranje srednjoročnog i dugogodišnjeg proračuna, a to ujedno znači bolja veza između proračunskih prihoda i alokacije rashoda po sektorima potrošnje. Ovakvim srednjoročnim planiranjem moguće je utvrditi strateške prioritete iskazane u razvojnoj strategiji Bosne i Hercegovine, Vlade Federacije BiH i razvojnim programima Županije.

Nastavak restriktivne javne potrošnje na svim razinama je jedan od prioriteta ekonomske politike za 2017.-2019.godinu, s osnovnim ciljem održavanja stabilnog fiskalnog sustava i kontrole javne potrošnje.

U tom cilju biti će neophodno:

- ojačati fiskalnu politiku i ojačati srednjoročnu fiskalnu održivost u cilju smanjenja potrebe vlade za financiranjem iz stranog i domaćeg bankarskog sustava,
- ograničavanje novog upošljavanja u javnom sektoru, provođenjem dogovorenih fiskalnih reformi,
- poduzimanje strukturne fiskalne reforme koja će očuvati konkurentnost kroz preusmjeravanje javne potrošnje na kapitalne investicije i razvojnu potrošnju, u cilju reforme sustava socijalnih davanja.

Dokument okvirnog proračuna predstavlja prednacrt godišnjeg proračuna, uključuje ograničenja potrošnje (plafone) za proračunske korisnike i jača vezu između prioritetne potrošnje i godišnjeg proračuna.

---

¹ Zakon o Proračunima FBiH, „Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15 i 102/15

² Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ 2017.-2019. godine, Odluka broj: 01-02-261-1/16 od 28.srpnja 2016. g.

Kao što smo prethodno naveli izrada Dokumenta okvirnog proračuna (DOP-a) za trogodišnje razdoblje je postala uobičajena praksa na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini u proteklih nekoliko godina. Ovaj dokument je glavni rezultat izrade i planiranja srednjoročnog proračuna po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Pristup u „10 koraka“ prikazuje proces srednjoročnog planiranja i izrade proračuna s jasnim, logičnim i integriranim rokovima, harmoniziranim na svim razinama vlasti u BiH. Ovaj pristup održava visok stupanj međusobne ovisnosti različitih koraka unutar procesa izrade proračuna, jer svaki korak je ovisan o različitim institucijama koje trebaju osigurati relevantne informacije, dati preporuke i donijeti odluke u svim ključnim fazama procesa, u skladu sa proračunskim kalendarom.

Obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Vlade, Dokument okvirnog proračuna je vrlo koristan instrument u stvaranju kvalitetnije strateške osnove za raspodjelu proračunskih sredstava.

Stoga, u skladu sa Zakonom o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine, pripremljen je DOP Hercegbosanske županije za razdoblje 2017.-2019. godine. Ključni cilj DOP-a je postaviti makroekonomske, fiskalne i sektorske politike u centar proračunskih procesa, prepoznavajući da je godišnji proračun osnovni instrument kojim se realiziraju ciljevi srednjoročne razvojne strategije, kako županije, tako i viših razina vlasti. Također, ovim dokumentom, na temelju definiranih ekonomskih pokazatelja za šire ekonomsko okruženje (prvenstveno FBiH) definira se i fiskalni kapacitet Županije u narednom trogodišnjem razdoblju.

Ako u međuvremenu nije došlo do makroekonomskih izmjena ili izmjena u politikama ili kriterijima raspodjele, naša projekcija za prvu godinu iz prethodnog DOP-a postaje nacrt plana proračuna za narednu godinu.

U prvom dijelu županijskog Dokumenta okvirnog proračuna obrađuju se procjene prihoda i primitaka, te rashoda i izdataka samo za županijski Proračun.

U drugom dijelu DOP-a obrađuju se prihodi i rashodi proračuna, općina i zavoda (fondova) Hercegbosanske županije.

Treći dio Dokumenta okvirnog proračuna analizira ukupno sve makro pokazatelje za Županiju, sve općine Hercegbosanske županije , Županijskog zavoda za upošljavanje i Županijskog zavoda za zdravstveno osiguranje. (Privitak: Okvirna fiskalna tablica Hercegbosanske županije za razdoblje 2017.-2019. godine)

Poglavlje 2: Srednjoročna makroekonomska prognoza

Ovo poglavlje sadrži glavne makroekonomske pretpostavke na kojima se zasnivaju procjene unutar Dokumenta okvirnog proračuna za razdoblje 2017.-2019.godine.

Izvori informacija koje su korištene za izradu DOP-a dolaze od Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) u Bosni i Hercegovini, Centralne banke BiH i Agencije za Statistiku Federacije BiH.

Postojeće ekonomsko stanje i makroekonomski trendovi

Ekonomski rast koji je projiciran u zemljama, ekonomskim partnerima BiH i Federacije BiH, iz regije kao i rast u euro zoni i Europskoj uniji trebao bi pozitivno uticati na jačanje ekonomskog rasta BiH tijekom 2016 – 2017. godine. Uzimajući u obzir navedeno, realno je očekivati jačanje izvoza i industrijske proizvodnje, što bi dovelo do zaustavljanja trenda uvećanja broja nezaposlenih, te njegovog smanjenja. Pored toga, realno je očekivati i poboljšanje tekućih i kapitalnih priliva iz inozemstva.

Očekivano postepeno povećanje broja zaposlenih i realnih plaća nošeno proizvodnjom i izvozom, rast tekućih priliva iz inozemstva, direktnih stranih ulaganja i sl. trebali bi dovesti do rasta finalne potrošnje od 1,8% i investicija od 6,9% u 2016. godini, dok se u isto vrijeme očekuje rast izvoza od 6,5%. U 2017. godini finalna potrošnja bi se trebala povećavati realnom stopom od 2,00%, a investicije stopom od 7,1%, dok slijedi usporavanje realnog rasta izvoza na stopu od 5,7%.

S druge strane, realni rast uvoza od 0,5% u 2015. godini koji je u velikoj mjeri bio posljedica povećane uvozne zavisnosti bi trebao biti umanjen u narednom razdoblju. Otuda je projiciran znatno veći uvozni rast od 3,5% u 2016. godini, odnosno 3,8% u 2017. godini. Time je, obzirom na relativno stabilan rast domaće potražnje, pojačan ukupan ekonomski rast u ovom razdoblju.

U razdoblju 2018 – 2019. godine očekuje se daljnje postepeno jačanje ekonomskog rasta u BiH i to prvenstveno kao posljedica sve povoljnijeg eksternog okruženja. Tako je za 2018. godinu projiciran rast od 3,7% nakon čega slijedi daljnje ubrzanje na 3,8% u 2019. godini. Slično kao i u prethodnih par godina, očekuje se da bi ovo ubrzanje rasta trebalo biti prvenstveno nošeno domaćom potražnjom uz zanemariv utjecaj bilanca vanjske trgovine.

Procjenjuje se da je u 2015. godini ostvaren ekonomski rast od 2,6%. Najveći doprinos ovom rastu je, po svemu sudeći, došao iz vanjskog sektora kroz realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita od 6,7%. U isto vrijeme doprinos domaće potražnje u 2015. godini je bio znatno skromniji uz pad investicija i slab porast finalne potrošnje. Najveći uzrok slabe domaće potražnje je pad tekućih priliva novca iz inozemstva, te smanjenje direktnih stranih ulaganja. Negativan utjecaj inozemnih priliva na raspoloživi dohodak je neutraliziran najvećim dijelom povećanjem broja uposlenih, tako da privatna potrošnja po svemu sudeći ipak bilježi rast³.

Ekonomski rast od 2,2% u prvom, te 2,1% u četvrtom tromjesečju 2015. godine je bio znatno niži u odsustvu baznog efekta. Pored baznog efekta poplava, ovaj rast se

---

³ Dokument okvirnog proračuna FBiH 2017.-2019.g., Federalno ministarstvo financija, srpanj 2016.g.

---

događao u okolnostima povoljnijeg eksternog okruženja, usporenog pada proizvodnje i izvoza električne energije, te pada svjetskih cijena koje su dovele do smanjenja potrošačkih cijena (deflacije) i cijena robnog uvoza i izvoza. Povoljnije eksterno okruženje uglavnom se manifestiralo kroz blago ubrzanje ekonomskog rasta EU 28 sa stope od 1,6% u 2014. na 1,9% 2015. godine uz neznatno ubrzanje u Njemačkoj kao ključnoj zemlji okruženja.

Ipak, činjenica je da BiH nije imala mnogo koristi od ovih događanja, kako po pitanju izvoza, tako i po pitanju inozemnih priliva kojima se financiraju potrošnja i investicije. Najveći doprinos ekonomskom rastu je po svemu sudeći došao je iz vanjskog sektora kroz realno smanjenje vanjskotrgovinskog deficita roba od 3,7 %.

U isto vrijeme, utjecaj fiskalne politike na ekonomski rast je, kao i prethodnih godina bio skroman, s obzirom na blagi rast javnih prihoda u 2015. godini. Na skroman rast finalne potrošnje ponajviše ukazuje nizak rast PDV prihoda po poreznim prijavama od 0,9% i neznatan rast vrijednosti uvoza robe široke potrošnje od 0,4%. U isto vrijeme, smanjenje proizvodnje i uvoza kapitalnih dobara od 2,4% i 3%, te smanjenje obujma građevinskih radova od 2,4% ukazuju na pad investicija u 2015. godini.

Tijekom 2015. godine prikupljeni neto prihodi su rasli dvostruko brže od prikupljenih bruto prihoda, i to zahvaljujući smanjenju povrata sa JR UIO. Na kraju 2015. godine, prikupljeno je oko 5,3 milijardi KM neto prihoda, što je za 3,7% više u odnosu na prethodnu godinu. Rastu neto prihoda, najveći doprinos su dali rast akciza 2,0 p.p., zatim prihodi od PDV-a (0,9 p.p.) i prihodi od cestarina (0,5 p.p.).

Projekcije makroekonomskih pokazatelja

Tabela 2.1. – Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2014. - 2019. godine⁴

Pokazatelj	Ostvareno		Procjena		Prognoza	
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Nominalni BDP (u mil. KM)	28.217	29.277	30.302	31.631	33.229	34.897
Nominalni rast u %	0,1%	3,80%	3,50%	4,40%	5,10%	5,00%
BDP deflator	99,7	101,1	100,3	100,8	101,3	101,2
Realni BDP u mil. KM	28.302	28.954	30.224	31.373	32.804	34.492
Realni rast u %	0,4	2,6	3,2	3,5	3,7	3,8
Inflacija mjerena ind.potrošačkih cijena	-0,9	-1	0	1,2	1,3	1,4
Potrošnja u mil. KM	29.401	29.748	30.297	31.298	32.345	33.405
Realni rast u %	1,9	1,4	1,8	2,0	2,0	1,9
Vladina potrošnja u mil. KM	6.078	6.187	6.311	6.500	6.695	6.896
Realni rast u %	2,2	1,5	2,0	2,2	2,1	2,0
Investicije u mil. KM	5.095	5.041	5.418	5.906	6.425	7.046
Realni rast u %	7,5	-1,7	6,9	8,6	8,4	9,2
Investicije u stalna sredstva u mil. KM	5.234	5.250	5.627	6.053	6.557	7.164
Realni rast u %	11,7	-0,4	6,5	7,1	7,9	8,7
Vladine investicije u mil. KM	1.155	1.244	1.401	1.573	1.763	1.987
Realni rast u %	11,6	6,8	11,7	10,6	10,8	11,0
Privatne investicije u mil. KM	4.079	4.006	4.226	4.480	4.793	5.177
Realni rast u %	11,8	-2,5	4,9	5,9	6,9	7,9
Uvoz (robe i usluge) u mil. KM	15.536	15.311	15.846	16.769	17.615	18.576
Nominalni rast u %	7,1	-1,5	3,5	5,8	5,0	5,5
Realni rast u %	8,1	0,5	3,5	3,8	3,5	3,4
Izvoz (robe i usluge) u mil. KM	9.257	9.799	10.434	11.196	12.075	13.022
Nominalni rast u %	3,0	5,9	6,5	7,3	7,8	7,8
Realni rast u %	4,2	5,5	6,0	5,7	5,6	5,5
Bilanca tekućeg računa u mil. KM	-2.067	-1.480	-1.318	-1.485	-1.467	-1.519
Bilanca tekućeg računa u % BDP-a	-7,3	-5,1	-4,4	-4,7	-4,4	-4,4

Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u 2014. godini doživjela je pad od - 0,9%, u 2015. godini bilježi pad od -0,1%, a projicirano je da u 2016. godini bude 1,0 %, dok bi projekcije u naredne tri godine trebale zabilježiti blagi rast između 1,2% i 1,4%.

⁴ Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), travanj 2016. godine

Makroekonomski pokazatelji za 2016. godinu dovode do prognoze da će doći do postepenog jačanja ekonomskog rasta u BiH na 3,2% 2016. godine, te 3,5% 2017. godine. Postepeno normaliziranje situacije i vraćanje ekonomije na uzlazni trend upućuje da bi ovaj rast trebao biti nošen prije svega domaćom potražnjom uz skroman negativan doprinos vanjskotrgovinskog deficita. Ovo u velikoj mjeri odgovara strukturi rasta u predkriznom razdoblju.

Federacija BiH - BDP projekcije

Nakon rasta nominalnog BDP od 2,5%, kao i realnog BDP od 1,4%, u 2014. godini, nominalni BDP za 2015. godinu iznosio je 18,1 milijardi KM sa nominalni rastom od 0,6%, dok je realni BDP za 2014. godinu također iznosio 18,35 milijardi KM sa realnim rastom od 2,2%. Prema projekcijama za 2016. i 2017. godinu nominalni BDP bi trebao imati intenzivniji rast od 4,5%, odnosno 5,7%, dok bi rast realnog BDP iznosio 3,9% u 2016. godini i 4,9% u 2017. godini. Kako nominalni, tako i realni BDP svoj rast bi nastavili i u narednom razdoblju, što bi rezultiralo stopom od 6,6% nominalnog rasta, odnosno stopom od 4,6% realnog rasta u 2019. godini.

Tabela 2.2 – Makroekonomski pokazatelji za Federaciju BiH za period 2014 - 2019. godine⁵

Indikator	Procjene ostvarenja		Projekcije			
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Nominalni BDP u mil. KM	17.813	18.350	19.176	20.265	21.522	22.942
Nominalni rast u %	2,5	3,0	4,5	5,7	6,2	6,6
Realni BDP u mil. KM	17.625	18.204	18.929	19.867	21.162	22.135
Realni rast u %	1,4	2,2	3,9	4,9	6,5	4,6

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja i FMF

Ekonomski rast u Federaciji BiH⁶

Makroekonomska kretanja u srednjoročnom razdoblju imaju uglavnom pozitivan trend, iako je u tim zemljama u prethodnom razdoblju vladala makroekonomska nestabilnost. Ni zemlje europske unije nisu bile daleko od istog, i još uvijek se bilježi blagi pad gospodarskih aktivnosti, uz očekivanu promjenu trenda i oporavak gospodarskog rasta u drugoj polovici 2016. godine, kao i u narednim godinama.

U razdoblju 2017 – 2018. godine se očekuje nastavak postepenog poboljšanja eksternog okruženja i jačanje ekonomskog rasta u Federaciji BiH. Očekivano jačanje ekonomskog rasta i zaposlenosti u okruženju bi trebalo osigurati značajan rast ne samo izvoza nego i domaće potražnje koja se u značajnoj mjeri financira inozemnim prilivima.

I u narednom razdoblju 2018 – 2019. godine se očekuje daljnje postepeno jačanje ekonomskog rasta u BiH i to prvenstveno kao posljedica sve povoljnijeg eksternog

⁵ Smjernice ekonomske i fiskalne politike za period 2017.-2019. godina, Federalno ministarstvo financija, Sarajevo, svibanj 2016. godine

⁶ Izvršena procjena FMF-a na osnovu materijala „DOB-makroekonomske projekcije 2017.-2019., DEP, ožujak 2016. godine, podataka Federalnog zavoda za programiranje razvoja za prva tri tromjesečja 2015. godine, Agencija za statistiku, siječanj 2016. godine

---

okruženja. Tako je za 2016. godinu projiciran realan rast BDP-a od 3,9%, u 2017. godini 4,9%, da bi u 2018. godinu projiciran rast od 6,5%, odnosno u 2019. godini 4,6%.

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija su vezani za (ne)ostvarivanje pretpostavki iz vanjskog sektora vezano za ekonomski rast u okruženju, kretanje svjetskih cijena, vremenske prilike i sl..

Očekivani oporavak ekonomskih aktivnosti u FBiH, u narednom razdoblju, temeljit će se na strukturnim reformama koje su predviđene „Reformskom agendom“ te na ubrzanju investicijskog ciklusa, ovo se posebno odnosi na energetske sektor. Procjene investicija su vezane za blagi ekonomski oporavak u zemljama EU, kao i zemalja u okruženju, što će pozitivno utjecati i na ekonomski oporavak Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine.

Nastavljene su aktivnosti harmonizacije propisa na teritoriju Federacije BiH, Republike Srpske kao i Brčko Distrikta s ciljem stvaranja jednakih uvjeta privređivanja za gospodarske subjekte na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine i izvršila harmonizacija istih s propisima EU. Također, aktivno se radi na pronalaženju rješenja u pravcu smanjenja opterećivanja poslodavaca, kako bi se stimulirao rast stope zaposlenosti, a u isto vrijeme održala stabilnost izvanproračunskih fondova.

Nastavljene su aktivnosti na provođenju projekta pojednostavljenja plaćanja javnih prihoda.

Implementiranjem Zakona o dopunama Zakona o visini stope zatezne kamate, koji je temporalnog karaktera, nastoji se djelomično rasteretiti gospodarstvenike od nagomilanih obveza po osnovu javnih prihoda, s ciljem povećanja likvidnosti obveznika, koji su imali dospjele neizmirene obveze po osnovu javnih prihoda, kao i oslobađanje sredstava po ovom osnovu u korist proračuna i izvanproračunskih korisnika.

Proces uvođenja fiskalnih sustava i implementacija Zakona o fiskalnim sustavima u tijeku petogodišnje primjene pokazao se opravdanim zbog većeg stupnja kontrole evidentiranja prometa.

Najveći značaj uvođenja fiskalizacije u Federaciji BiH je praćenje krajnje potrošnje iskazane kroz PDV prijave. Pored utjecaja na prihode od neizravnih poreza, koji su najznačajniji prihodi svih razina vlasti, evidentan je porast prihoda od izravnih poreza (porez na dobit i porez na dohodak).

Spomenute mjere i propisi, te provedene aktivnosti doprinose stabilnosti javnih financija, te stvaraju polaznu osnovu za dalju provedbu fiskalne politike u narednom trogodišnjem razdoblju i stvaranja preduvjeta za gospodarski oporavak.

Poglavlje 3: Srednjoročna fiskalna strategija

Ovo poglavlje sadrži projekcije prihoda za koje se očekuje da će biti dostupni za financiranje javne potrošnje u srednjoročnom periodu, koje se temelje na prethodno navedenim makroekonomskim pokazateljima i postojećim poreznim politikama. Osim toga, treće poglavlje daje opis fiskalnog okruženja i fiskalne strategije - pozicije za koju se Vlada Županije opredijelila.

U ovom trogodišnjem razdoblju, nastojat će se predlagati zakonska rješenja radi osiguranja ambijenta za privredni rast društava, stabilnih uvjeta poslovanja, jačanje prihodovne strane proračuna, kao osnovnog agregata za planiranje razvojnih, socijalnih i drugih društvenih potreba, a preventivno se odnosi na aktivnosti rasterećenja gospodarstva i stimuliranje rasta zaposlenosti.

Fiskalna konsolidacija i ograničavanje plaća u javnom sektoru osigurati će stabilnost u kratkoročnom razdoblju, ali i vratiti proračune Federacije BiH i Županija na put fiskalne održivosti. Ovakav pristup javnoj potrošnji donekle je u skladu sa namjerama MMF-a.

Osnovne pretpostavke i ciljevi makroekonomske politike BiH i Federacije BiH u razdoblju 2017. – 2019. godina

Imajući u vidu kompatibilnost Strategije razvoja Federacije BiH sa strategijama na nivou države BiH, Vlada Federacije BiH i vlade županija će i dalje svoj pravac djelovanja usmjeriti na sljedeće utvrđene strateške ciljeve, koji imaju veliki značaj za Federaciju BiH:

- Makroekonomska stabilnost (Razvoj vanjskog sektora, razvoj javnih financija, razvoj financijskog tržišta),
- Konkurentnost (klasteri, kompetentnost ljudskih resursa, jedinstven ekonomski prostor, znanstveno tehnološka i poslovna infrastruktura),
- Održivi razvoj (razvoj poljoprivrede, proizvodnje hrane i ruralni razvoj, razvoj i zaštita prirodnih resursa (voda, zrak, tlo) i razvoj energetske potencijala, razvoj transporta i komunikacija),
- Zapošljavanje (razvoj malih i srednjih poduzeća i otvaranje radnih mjesta, funkcioniranje tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja, poboljšanje vještina na tržištu rada, strukovnog obrazovanja i treninga),
- Socijalna uključenost (socijalna politika u funkciji zapošljavanja, poboljšati položaj obitelji sa djecom, poboljšati obrazovanje, poboljšati zdravstvenu zaštitu, poboljšati položaj osoba sa invaliditetom, poboljšati mirovinsku politiku),
- EU integracije.⁷

---

⁷ Program rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine 2015 – 2018, Federalni zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, lipanj 2015. godine

---

Međutim, očuvanje i dalje jačanje makroekonomske stabilnosti Federacije BiH i županija predstavlja prvi cilj u narednom srednjoročnom periodu, ali se u planiranju vlastitog napretka, mora poći i od reformi u socijalnom i ekonomskom sektoru. Moraju se stvarati uvjeti i pretpostavke za punu zaposlenost radne snage i korištenje proizvodnih kapaciteta, koji bi trebali dati krajnji rezultat, povećanje bruto domaćeg proizvoda.

Neizravni porezi koji se prikupljaju na račun Uprave za neizravno oporezivanje

Neizravno oporezivanje je u nadležnosti države i vrši se od strane Uprave za neizravno oporezivanje (UIO/UNO) BiH, a pokriva porez na dodanu vrijednosti (PDV), carinske pristojbe, akcizne pristojbe, naknade za ceste itd.. Nakon prikupljanja, prihodi se raspoređuju u skladu sa Zakonom o sustavu neizravnog oporezivanja u BiH i Zakonom o uplati i raspodjeli prihoda sa Jedininstvenog računa Uprave. Prihodi od neizravnih poreza sa Jedininstvenog računa Uprave raspoređuju se za financiranje državnih institucija. Po izdvajanju prihoda za financiranje državnih institucija, sredstva se raspoređuju na podračune entiteta i Distrikta Brčko, na temelju Odluke Upravnog odbora o raspodjeli prihoda od neizravnih poreza.

Budući da ove podatke dostavlja tijelo zaduženo ne samo za izradu projekcije prihoda na Jedininstvenom računu već i tijelo koje zvanično predlaže projekciju prihoda na Jedininstvenom računu, a to su Odjeljenje za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje, koje izeđu ostalog izrađuje srednjoročne projekcije prihoda od indirektnih poreza, kao i godišnje projekcije prihoda od indirektnih poreza, te Fiskalno vijeće, koje je kao međuvladino tijelo, između ostalog, zaduženo za usvajanje Prijedloga dokumenta „Globalni okvir fiskalne bilance i politika u Bosni i Hercegovini“, koji sadrži parametre koji se odnose na:

- Prijedlog fiskalnih ciljeva proračuna institucija Bosne i Hercegovine, Federacije BiH, Republike Srpske, županija i Brčko Distrikta, kao i
- Prijedlog makroekonomske projekcije i projekcije ukupnih indirektnih poreza i njihove raspodjele za narednu fiskalnu godinu.

Iz pripadajućeg dijela prihoda Federacije, izravno se vrši uplata za servisiranje vanjskog duga, a preostali dio sredstava sa Jedininstvenog računa raspoređuje se između Federacije, županija, općina i Direkcija za ceste, u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u F BiH⁸.

Po projekcijama i raspodjelama koje je uradilo Ministarstvo financija Hercegbosanske županije, a iste su usuglašene sa projekcijama Federalnog ministarstva financija, koje smo primili 1.lipnja 2016. godine, te u skladu sa Federalnim Zakonom o raspodjeli prihoda, projicirani prihodi od neizravnog oporezivanja koji će biti dostupni Hercegbosanskoj županiji u 2016. godini iznositi će 50,72 mil KM. Predviđeno je da će ukupni prihodi od neizravnih poreza iznositi **49,57 mil KM u 2017. godini**, 51,88 mil. KM u 2018. godini i 55,25 mil.KM u 2019. godini.

---

⁸ Službene novine FBiH, broj:22/06, 43/08, 22/09, 35/14 i 95/14

Neizravni porezi koji se očekuju za Upravu za ceste prema ovoj prognozi iznosili bi **1,78 mil. KM za 2017.**, 1,86 mil. KM za 2018. i 1,98 mil. KM za 2019. godinu.

Prihodi koji se prikupljaju od strane Županije

Porez na dobit

Porez na dobit poduzeća (osim banaka i drugih finansijskih organizacija) predstavlja prihod Županije. Procjenjuje se da će prihodi po ovom osnovu iznositi **1,75 miliona KM u 2017. godini**, što predstavlja porast od 3,55 % u odnosu na 2016. godinu. Glavni razlog ovog rasta je poboljšanje porezne discipline odnosno pojačani nadzor poreznih obveznika od strane Porezne uprave.

U 2018. godini očekuje da će porez na dobit iznositi 1,82 mil. KM a za 2019. godinu 1,89 mil. KM.

Porezi građana – porez na imovinu

Porezi na imovinu nisu obrađeni od strane Federalnog ministarstva financija i ne nalaze u podacima koje smo primili 1. lipnja 2016. godine. Ove poreze prognoziralo je Županijsko ministarstvo financija tako da se procjenjuje da će oni iznositi **0,70 mil. KM u 2016.**, 0,80 mil. KM u 2017. godini i 0,90 mil. KM u 2018. godini.

Porez na dohodak

Zakon o porezu na dohodak⁹ koji je u primjeni od 01.01.2009. godine, donio je pozitivne efekte u reformi oblasti direktnog oporezivanja, zamjenivši niz drugih poreza, koje su plaćali građani i uključuje oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, te od dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Porez na dohodak se, u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima, dijeli između županija i općina, a odnos se utvrđuje putem odgovarajućih propisa na županijskoj razini. U Hercegbosanskoj županiji ovaj omjer je 65,54% u korist Županije i 34,46% u korist općina. Ukupna procjena prihoda za koje se očekuje da će se prikupiti u 2017. godini na području Hercegbosanske županije iznosi 3,90 mil.KM, što predstavlja porast od 0,78% u odnosu na 2016. godinu. Procjenjuje se da će ovaj iznos dalje porasti na 3,96 mil.KM u 2018. i 4,00 mil.KM u 2019. godini.

Projekcije su rađene po konzervativnom pristupu, a imajući u vidu i rizike pri projiciranju i pretpostavci da će doći do modernizacije Porezne uprave uspostavom centralnog registra poreznih obveznika, što bi trebalo osigurati i efikasniju naplatu prihoda.

Neporezni prihodi

Prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH neporezni prihodi određeni su propisima na federalnoj, županijskoj i općinskoj razini, što im određuje i pripadnost po razinama vlasti. S toga, radi potrebe izrade ovog dokumenta, dat je okvir planiranih

---

⁹ Službene novine FBiH, broj: 10/08, 9/10, 44/11, 07/13 i 65/13

neporeznih prihoda, koji mogu, posmatrani pojedinačno po županijama, neznatno odstupati od planova županijskih i općinskih proračuna, koji su samostalni u projekciji ovih prihoda.

Neporezni prihodi Županije uključuju prihode od poduzetničke imovine, takse i naknade, novčane kazne, potpore, donacije i vlastite prihode proračunskih korisnika. Očekuje se da će Hercegbosanska županija u 2017. godini prikupiti 12,14 mil. KM neporeznih prihoda, što predstavlja povećanje u odnosu na očekivanu razinu u 2016. za 1,00 % . Procjenjuje se da bi neporezni prihodi za 2018. i 2019. godinu trebali iznositi 11,83 mil. KM i 10,80 mil. KM.

Prognozu ovih prihoda za županije ne vrši Federalno ministarstvo financija i ne nalazi se u podacima koje smo dobili u lipnju 2016. godine. Dakle, ovu projekciju obavilo je županijsko ministarstvo financija temeljem ostvarenih veličina iz prethodnog razdoblja, a vodeći računa o potrebama podmirenja zahtjeva proračunskih korisnika.

Prema novom Zakonu o proračunima Federacije Bosne i Hercegovine tekuće potpore, donacije i kapitalne potpore s ekonomskog koda 74000 smatraju se neporeznim prihodom što se vidi iz prikaza u tablici 3.1. Prema prethodnom zakonu ove stavke smatrale su se djelom financiranja proračuna u Federaciji.

Ministarstvo financija već duži niz godina upozorava Vladu HBŽ da ovaj prihod može znatno porasti ukoliko bi se učinili potrebni zahvati kod svih ministarstava i uprava koja ostvaruju naknade, takse i pristojbe po županijskim propisima.

Ukupni prihod Županije

Procjenjuje se da će Hercegbosanska županija u 2017. godini imati na raspolaganju ukupno 75,51 mil.KM, što je blago smanjenje u odnosu na 2016.godinu. Očekuje se da će prihodi Županije porasti na 75,75 mil. KM u 2018.godini i 75,83 mil KM u 2019. godini. Više informacija je prikazano u Tablici 3.1.

Tablica 3.1. : Prihodi Hercegbosanske županije za period 2015.-2019.g.¹⁰

Konto	Vrsta prihoda	Ostvareno	Prognoza				Indeks 2017/ 2016
		2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	
	UKUPNI PRIHODI	64,00	75,84	75,51	75,75	75,83	99,56
	I Porezni prihodi	54,13	58,32	57,87	60,42	64,03	99,23
717	Neizravni porezi- Županija	47,91	51,82	49,57	51,88	55,25	95,66
717	Neizravni porezi- Uprava za ceste	1,06	1,08	1,78	1,86	1,98	164,81
711	Porez na dobit	0,84	0,94	1,75	1,82	1,89	186,17
714	Porezi građana	0,50	0,55	0,58	0,60	0,60	105,45
716	Porez na plaće/dohodak	3,56	3,68	3,91	3,96	4,00	106,25
713 715 719	Ostali porezi	0,26	0,25	0,28	0,30	0,31	112,00
	II Neporezni prihodi	8,57	12,02	12,14	11,83	10,80	101,00
721	Prihodi od poduzetničke imov.	1,43	2,91	2,84	2,53	2,00	97,59
722	Takse, naknade i	3,62	4,51	4,30	4,20	4,00	95,34

¹⁰ Smjernice ekonomske i fiskalne politike HBŽ 2017.-2019. god., Odluka broj:01-02-261-1/16 od 28.srpnja 2016.g.

	pristojbe						
723	Novčane kazne	0,60	0,70	0,70	0,80	0,80	100,00
730	Potpore - tekuće	2,62	3,50	3,50	3,50	3,20	100,00
733	Donacije	0,30	0,00	0,40	0,40	0,40	0,00
740	Kapitalne potpore	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
770	Ostalo	0,00	0,40	0,40	0,40	0,40	100,00
	III Financiranje	1,30	5,50	5,50	3,50	1,00	100,00
811 - 813	Primici od fin. imovine						
814 815	Primici od kredita	1,30	5,50	5,50	3,50	1,00	100,00
	Neraspoređeni višak prihoda	-					

Rizici po projekcije prihoda

Prihodi od neizravnih poreza raspoređuju se županijama sukladno Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine u koji su ugrađeni kriteriji broja stanovnika, površine područja, broja učenika i sl..

Visina godišnje razine udjela u ukupnim neizravnim porezima županija i općina utvrđuje se godišnje Napatkom o određivanju udjela županija, jedinica lokalne samouprave i nadležnih županijskih organa za ceste u prihodima od neizravnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda.

Bilo kakvo narušavanje gore navedenog Zakona i Napatka može se značajno odraziti na razinu neizravnih poreza za Županiju i lokalne jedinice samouprave.

Prognoze prihoda su usko vezane za gospodarski rast. Stoga je neuspjeh u ispunjavanju ciljeva gospodarskog rasta najveći rizik po projekcije prihoda. Administracija poreznog sustava također predstavlja rizik po projekcije prihoda, obzirom da porezni prihodi u velikoj mjeri zavise od stupnja porezne evazije.

Tablica 3.2. :Rashodi Hercegbosanske županije za razdoblje 2015.- 2019.g.¹¹

(mil. KM)

Vrsta rashoda	Ostvareno	Procjena	Prognoza			Index 2017/2016
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	
UKUPNI RASHODI	67,30	75,84	75,51	75,75	75,83	99,56
I. TEKUĆA PRIČUVA	0,38	0,60	0,60	0,60	0,60	100,00
II. TEKUĆI IZDATCI	59,95	65,50	65,31	65,41	65,66	99,71
1.Bruto plaće	34,12	34,34	34,63	34,84	34,86	100,84
2.Naknade	6,52	7,12	7,12	7,13	7,13	100,00
3.Doprinosi poslodavca	3,82	3,79	3,88	3,90	4,10	102,37
4.Materijalni troškovi	5,50	6,86	7,10	7,30	7,40	103,50
5.Tekuće potpore	8,79	11,22	10,70	10,63	10,65	95,37

¹¹ Smjernice ekonomske i fiskalne politie HBŽ za razdoblje 2017.-2019.g., Odluka broj 01-02-261-1/16 od 28. srpnja 2016. godine

6.Kapitalne potpore	0,86	1,83	1,29	1,19	1,13	70,49
7.Izdatci za kamate	0,34	0,34	0,59	0,42	0,39	173,53
III. KAPITALNI IZDATCI	4,41	5,61	4,60	4,56	4,53	82,00
IV. OTPLATA POZAJMLJIVANJA	2,56	2,63	3,50	3,18	3,04	133,08
V. FINANCIRANJE DEFICITA	0,00	1,50	1,50	2,00	2,00	100,00

Ukupni rashodi i izdatci u **2017.** godini iznose **75.51 mil. KM** što je usuglašeno s prihodima iz prethodne tablice. Očekuje se da će ukupna očekivana potrošnja na plaće i naknade u javnom sektoru Hercegbosanske županije iznositi 45,63 mil. KM, što je skoro na istoj razini u odnosu na 2016. godinu. Ovi rashodi i izdatci čine najveću stavku u strukturi ukupnih rashoda i izdataka i iznose 60,43 % ukupnih rashoda i izdataka.

U 2017. godini očekuje se 4,60 mil. KM kapitalnih izdataka što je manje za 18,00% u odnosu na 2016. godinu, a udio ovih izdataka u strukturi ukupnih rashoda i izdataka za 2017. godinu iznosi 6,09%.

Akumulirani deficit Županije na dan 31.12.2015. godine iznosi 8.460.484,35 KM a financiranje deficita planiramo pokriti na način da se izdvoje sredstva za tu namjenu kao što je prikazano u tablici 3.2.

Otplata pozajmljivanja u 2017. godini projicirana je u iznosu od 3,50 mil. KM što je više za 33,08% u odnosu na 2016. godinu, a udio ovih izdataka u strukturi ukupnih rashoda i izdataka za 2017. godinu iznosi 4,63%.

Financiranje

Financiranje iz domaćih izvora

Domaće financiranje u periodu 2017.-2019. će biti ograničeno na financiranje iz primitaka od kredita, kod domaćih banaka.

Prema novom Zakonu o proračunu u Federaciji BiH u računu financiranja iskazuju se primitci od financijske imovine, primljeni krediti i zajmovi te izdatci za financijsku imovinu i otplatu kredita i zajmova.

Tablica 3.3. Račun financiranja za razdoblje 2017.-2019. godina

	Prognoza		
	2017.	2018.	2019.
Primitci od kredita i zajmova	5,50	3,50	1,00
1. Izdatci za otplatu kredita	-3,50	-3,18	-3,04
2. Izdatci za financiranje deficita	-1,50	-2,00	-2,00
Bilanca financiranja	+0,50	-1,68	-4,04

Ministarstvo financija Hercegbosanske županije predviđa financiranje iz kredita 5,50 mil. KM u 2017. godini, 3,50 mil. KM u 2018. godini i 1,00 mil. KM u 2019. godini.

Primarna fiskalna bilanca

Tablica 3.4.: Primarna fiskalna bilanca Hercegbosanske županije za period 2017.-2019.g.

	Prognoza		
	2017.	2018.	2019.
PRIMARNA FISKALNA BILANCA (1-2)	-0,50	1,68	4,04
1. Primarni prihodi	70,01	72,25	74,83
2. Rashodi i izdatci	70,51	70,57	70,79

Primarna fiskalna bilanca za našu Županiju jednaka je razlici primarnih prihoda te rashoda i izdataka, odnosno jednaka je financiranju što se vidi iz prethodne dvije tablice. Na taj način uravnotežuju se ukupni prihodi i primitci sa ukupnim rashodima i izdancima. Višak sredstava iz računa financiranja u 2017. i 2018. godini bit će potrošen na kapitalni dio proračuna.

Poglavlje 4: Upravljanje potrošnjom javnog sektora

U ovom poglavlju su sažeta ključna pitanja iz oblasti upravljanja resursima javnog sektora i oblasti proračunske reforme u Hercegbosanskoj županiji. Analiza strukture proračuna po ekonomskoj klasifikaciji predstavlja važan element srednjoročnog planiranja i ima za cilj da ukaže na eventualne strukturalne nejednakosti koje se moraju uzeti u obzir pri određivanju prioriteta rashoda i definiranju ograničenja potrošnje za proračunske korisnike.

Opća struktura i trendovi

Ovaj dio sadrži grubu analizu strukture proračuna i preporuke po pitanju plaća i naknada u javnom sektoru, izdataka za materijal i usluge (materijalnih troškova), transfera – potpora, kapitalnih izdataka, otplate unutarnjeg duga i financiranje deficita.

Prema projekciji rashoda Hercegbosanske županije dajemo pregled strukture rashoda i izdataka za 2017.godinu:

- Tekuća pričuva	600.000,00KM – 0,79%
- Bruto plaće, naknade i doprinosi poslodavca	45.630.000,00KM – 60,43%
- Materijalni troškovi	7.100.000,00KM – 9,40%
- Tekuće potpore	10.700.000,00KM – 14,18%
- Kapitalne potpore	1.290.000,00KM – 1,71%
- Izdatci za kamate	590.000,00KM – 0,79%
- Kapitalni izdatci	4.600.000,00KM – 6,09%
- Otplata duga	3.500.000,00KM – 4,63%
- <u>Financiranje deficita</u>	<u>1.500.000,00KM – 1,98%</u>
UKUPNO:	75.510.000,00KM –100,00%

Prema svim dosadašnjim pokazateljima ovo bi bila gornja, blago optimistična veličina, Proračuna Hercegbosanske županije za 2017. godinu.

U gore navedenim podacima određena je krajnja visina svih rashoda i izdataka rađenih za projekciju 2017. godine, s tim da se veličine kao što su izdatci za kamate, otplata duga i financiranje deficita ne može mijenjati jer su unaprijed utvrđene.

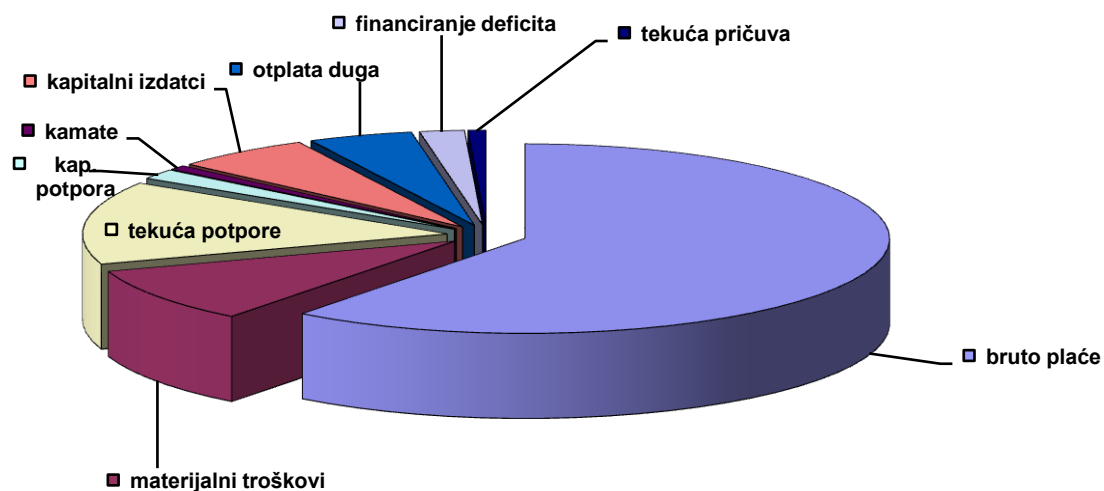
Ministarstvo financija je u Smjernicama ekonomske i fiskalne politike Hercegbosanske županije za razdoblje 2017.-2019. godine¹² odredilo plafone za svakog proračunskog korisnika u okviru gore prognoziranih rashoda i izdataka.

Međutim, pokazalo se da, iako Vlada utvrdi predložene plafone, mnogi korisnici ih se ne pridržavaju, što stvara velike probleme prilikom izrade Nacrta proračuna. Ima tu i objektivnih okolnosti koje utječu na razinu financijskog plana potrošačke jedinice, npr. na kraju proračunske godine utvrđuju se raspoloživa neutrošena namjenska sredstva, koja bi se trebala prikazati u DOP-u i u zahtjevu za dodjelu proračunskih sredstava - Obrazac 2. korisnika, a to ostaje u većini nepoznato do kraja tekuće fiskalne godine.

---

¹² Odluka Vlade, broj:01-02-261-1/16 od 28. srpnja 2016. godine

Grafikon 4.1: Planirana struktura potrošnje za 2017. g. (iskazano u % ukupnog proračuna)

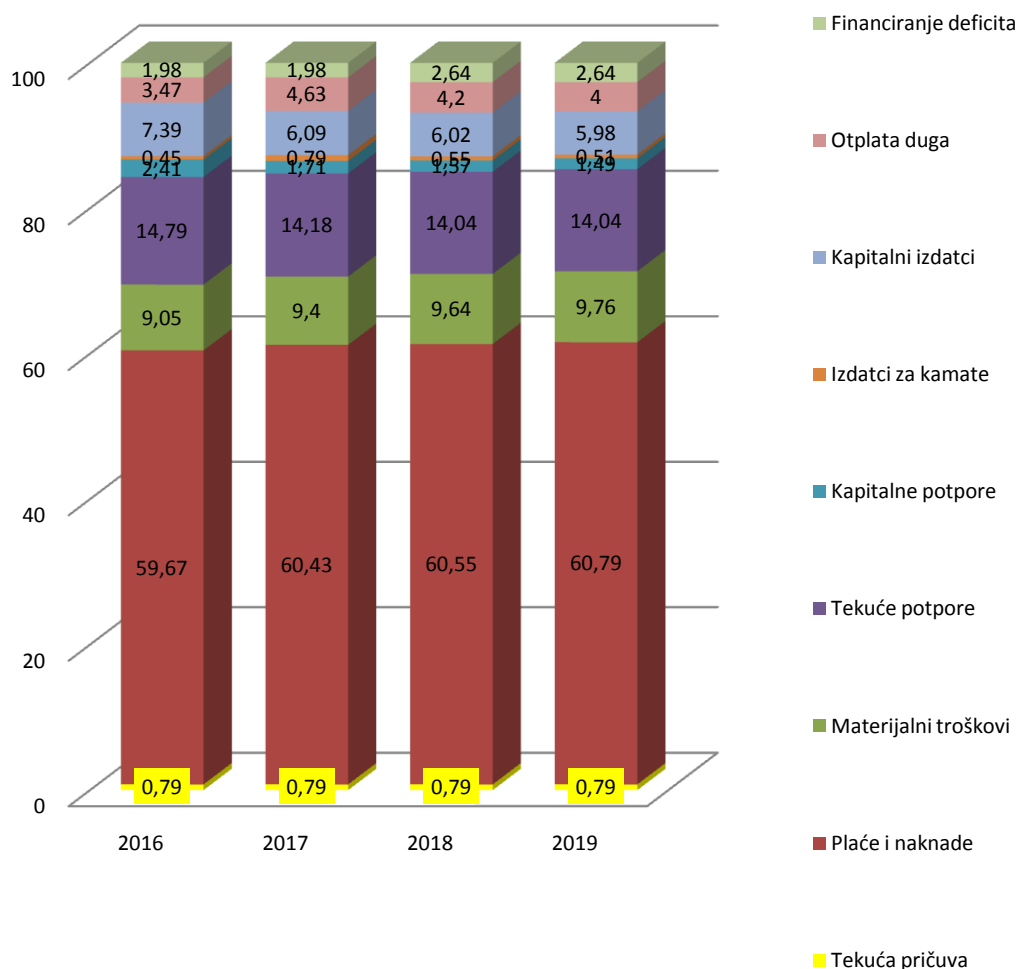
Ova projekcija rashoda i izdataka je osnova za planiranje proračuna za 2017.godinu.

Značajan iznos proračunskih sredstava u Hercegbosanskoj županiji još uvijek se alokira na plaće i naknade – 60,43% što je gotovo na razini istih u odnosu na 2016. godinu, a alokacija proračunskih sredstava na materijalne troškove u granicama je proračuna iz prethodnog razdoblja. Transferi-potpore (tekuće i kapitalne) manje su za 4,64% odnosno 29,51% u odnosu na 2016. godinu. Ovo je i logično ako se pogleda izvršenje ovih rashoda u 2015. godini, kao i u prethodnim godinama.

Alokacija proračunskih sredstava za otplatu duga je na razini od 4,63% od ukupnih rashoda i izdataka. U 2017-2019 godini dolazi do blagog rasta ovih izdataka u odnosu na 2015. i prethodne godine, jer se planiralo uzimanje novog kredita za pokriće akumuliranog deficita.

U strukturi ukupnih izdataka za Proračun 2017. godine planirana je i pozicija financiranje deficita u iznosu od 1,98%, što je 1/5 od ukupnog akumuliranog deficita za našu Županiju, jer Zakon o proračunima u FBiH propisuje da se deficit mora podmiriti u narednih 5 godina od razdoblja nastanka istoga.

Grafikon 4.2: Trend strukture potrošnje (% ukupnog proračuna)

Plaće i naknade u javnom sektoru

U ovom dijelu je dana analiza rashoda po osnovu ekonomskih kategorija plaća i naknada. Osim toga, ovaj odjeljak bi trebao sadržavati raspravu o strukturalnim posljedicama broja uposlenih i razina plaća i naknada koje se financiraju iz županijskog Proračuna.

Očekuje se da će ukupna očekivana potrošnja na plaće i naknade u javnom sektoru Hercegbosanske županije iznositi 60,43 mil. KM u 2017.g., što je gotovo na istoj razini u odnosu na 2016. godinu. Obzirom na ogromne poteškoće u primjeni Zakona o načinu ostvarivanja ušteta u Hercegbosanskoj županiji, u dijelu koji se odnosi na plaće, i

---

obzirom na kolektivne ugovore, nismo bili u mogućnosti do kraja primijeniti odredbe ovog Zakona.

Skrećemo pozornost da pozicija ukupne plaće, naknade i doprinosi, prema Udruženju za jačanje javnih financija - PKF, predstavlja ukupna primanja uposlenika u Županiji. Dakle, to su primanja djelatnika: za topli obrok, prijevoz, regres, naknade za slučaj smrti, jubilarne nagrade i ostalo. Iz tog razloga je visoka razina iskazane prosječne bruto plaće. Očekuje se da bi prosječna mjesečna bruto plaća, naknade i doprinosi u javnom sektoru Županije u 2016. godini trebala iznositi 23.300,00 KM, u 2017.godini 24.066,00 KM, 24.193,00 KM u 2018. i 24.731,00 KM u 2019. godini pod uvjetom da se ne poveća broj uposlenih. Više informacija slijedi u Tablici 4.1.

Tablica 4.1.: Plaće i naknade i broj uposlenih u Hercegbosanskoj županiji (u mil. KM)

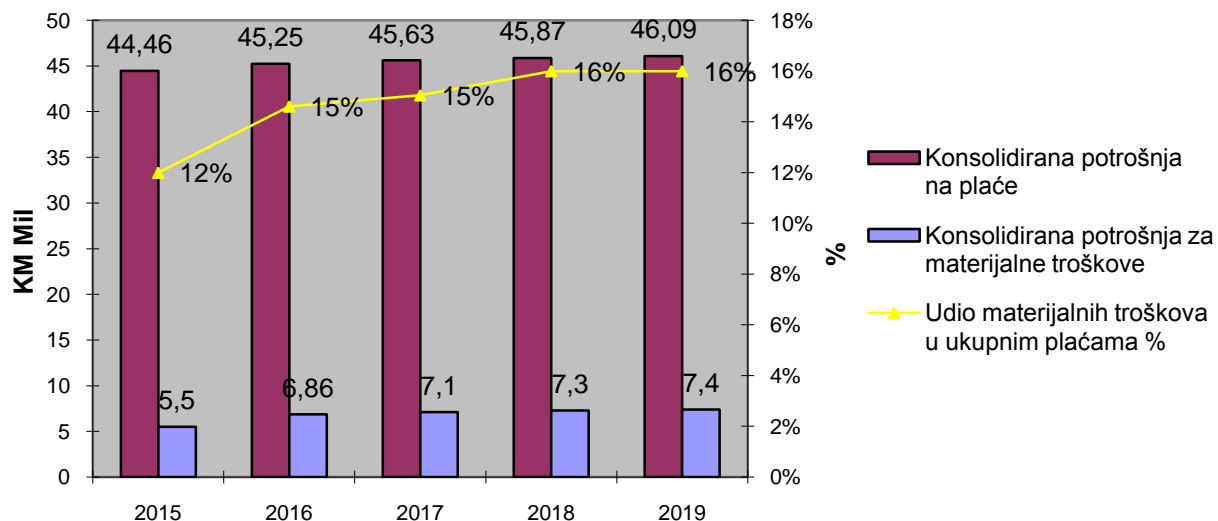
	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Ukupno plaće, naknade i doprinosi	44,46	45,25	45,63	45,87	46,89
Ukupni broj zaposlenih u javnom sektoru kantona	1926	1942	1896	1896	1896
Prosječna bruto plaća i naknada	23.084	23.300	24.066	24.193	24.731

Prema uputama udruženja PKF i Međunarodnog monetarnog fonda u ukupne plaće uključuju se naknade koje djelatnici primaju i doprinosi te smo to sve stavili u kolonu ukupnih primanja uposlenih u Županiji. Ukupan broj uposlenih djelatnika u ovoj tablici je broj uposlenih koji se financira iz Proračuna Hercegbosanske županije. Broj djelatnika u 2015. godini jednak je stvarno uposlenom broju djelatnika na kraju te godine, a broj uposlenih u 2016. urađen je na temelju plana proračuna za 2016. godinu, bez pripravnika i volontera koji se financiraju iz sredstava potpora. Broj uposlenih u 2017. godini, 2018. i 2019. godini utvrđen je na bazi stvarnog stanja broja uposlenih na dan 30.06.2016. godine, bez pripravnika i volontera.

Izdatci za materijal i usluge

Ukupna županijska proračunska potrošnja na materijal i usluge se planira na 9,05 % u odnosu na plan proračuna za 2016. godinu, dok je procjena da će taj udio u ukupnom proračunu za 2017. iznositi 9,40%, za 2018. 9,64% i 2019. godinu 9,76%. Trend potrošnje na materijalne troškove u narednim godinama kreće se dakle od 9,40% do 9,76%, dakle DOP predviđa blagi porast udjela materijalnih izdataka u ukupnom proračunu.

Grafikon 4.3: Odnos između materijalnih troškova i potrošnje na plaće

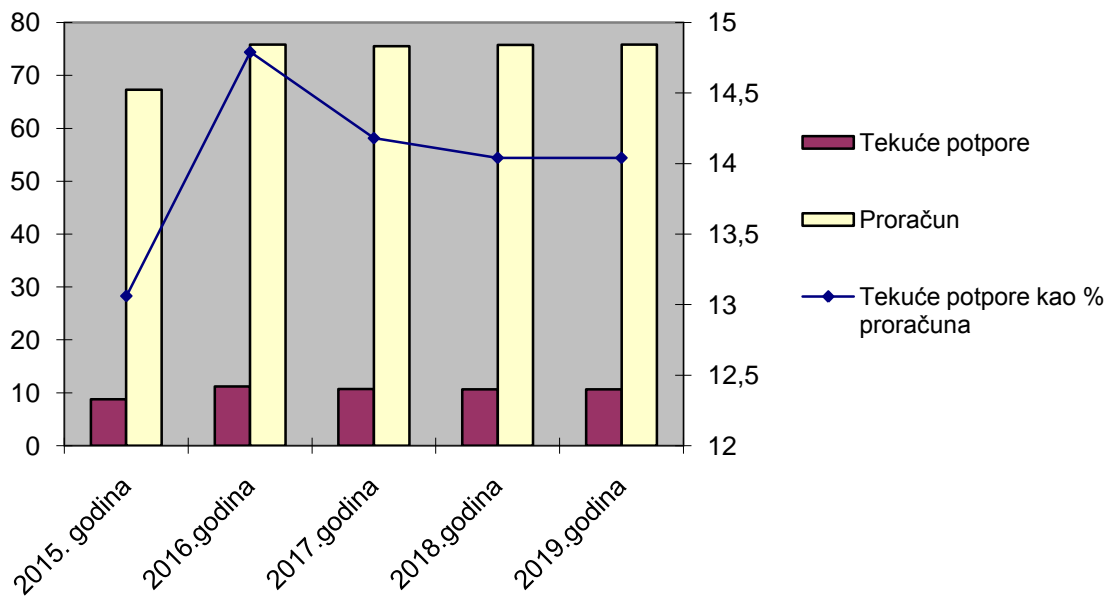

Udio materijalnih troškova u ukupnim plaćama, naknadama i doprinosima, po ovoj projekciji, ima rastući trend što bi trebalo rezultirati djelotvornijim javnim sektorom na razini Hercegbosanske županije. Udio materijalnih troškova u bruto plaći, naknadama i doprinosima raste sa 15,26% u 2016.godini na 16,05% u 2019.godini.

Tekući transferi-potpore

Projekcija tekućih transfera – potpora u periodu od 2015. do 2019. godine za Hercegbosansku županiju daje se u slijedećoj tablici (iznosi su u mil. KM) :

Tekući transferi/potpore	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNO :	8,79mil KM	11,22mil KM	10,70mil KM	10,63mil KM	10,65mil KM
Udio u Proračunu % :	13,06 %	14,79 %	14,18 %	14,04 %	14,04 %

Grafikon 4.4: Tekuće potpore / transferi unutar Proračuna Hercegbosanske županije

Tekuće potpore - transferi čine: potpore drugim razinama vlasti, potpore pojedincima, potpore neprofitnim organizacijama, subvencije javnim poduzećima i ostale potpore - povrati i drugo. U 2015. godini ukupno izvršenje ovih potpora ima indeks 95,37 u odnosu na planiranu razinu, dakle, ovi rashodi su izvršeni za 4,63% manje u odnosu na očekivanu razinu, što je na vrlo visokom stupnju izvršenja. Naime, do povećanja ovih izdataka dolazi na zahtjev zastupnika u županijskoj skupštini.

Dakle, opća karakteristika tekućih transfera-potpore u planiranom trogodišnjem razdoblju unutar Proračuna HBŽ-a je otprilike na istoj razini, s tenedencijom blagoga pada što je i realna slika u strukturi izdataka proračuna Hercegbosanske županije.

Kapitalni izdatci

Za 2016. godinu planira se iznos od 11,78 mil. KM kapitalnih izdataka. U naredne tri godine se očekuje da će ovi izdatci iznositi za 2017. 11,48 mil. KM, za 2018. 11,35 mil. KM i za 2019. god. 11,09 mil. KM.

Osnovni razlog za povećanje ovih izdataka u odnosu na izvršenje proračuna 2015. je bolje strukturiranje proračuna, drugim riječima, povećani udio kapitalnih izdataka u strukturi ukupnih rashoda i izdataka budućih proračuna Hercegbosanske županije što je zahtjev međunarodnih financijskih institucija prije svega MMF-a i Svjetske banke.

Pod pretpostavkom da se projicirani prihodi ostvaruju u promatranom trogodišnjem razdoblju, zadaća proračunskih korisnika - ministarstava bila bi iznalaženje kvalitetnih programa i projekata koji bi bili predmet izvršavanja povećanih prihoda.

Kapitalne potpore (grantovi) uglavnom su namijenjeni za kapitalne potpore općinskih projekata i kapitalne potpore pojedincima – vojnim invalidima i obiteljima poginulih branitelja.

Tablica 4.2: Kapitalni izdatci Hercegbosanske županije za period 2015.-2019.g. (u mil. KM)

	Ostvareno	Plan	Prognoza		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNI KAPITALNI IZDATCI	8,17	11,78	11,48	11,35	11,09
Kapitalne potpore-grantovi	0,86	1,83	1,29	1,19	1,13
Izdatci za kamate i ostale naknade	0,34	0,34	0,59	0,42	0,39
Nabava stalnih sredstava	4,41	5,61	4,60	4,56	4,53
Pozajmljivanje i učešće u dionicama	-	-	-	-	-
Otplata duga	2,56	2,50	3,50	3,18	3,04
Ostali kapitalni izdatci	-	1,50	1,50	2,00	2,00

Napomena: kapitalne potpore / grantovi i izdatci za kamate i ostale naknade prema strukturi Proračuna Hercegbosanske županije, a sukladno ekonomskoj klasifikaciji računa nalaze se u tekućem dijelu Proračuna, o čemu treba voditi računa prilikom uspoređivanja iznosa ovih kapitalnih izdataka sa iznosima istih u ostalim poglavljima ovoga Dokumenta.

Poglavlje 5: Strategija upravljanja dugom

Razina unutarnjeg duga

Dug Hercegbosanske županije uglavnom se sastoji od neizmirenih obveza prema dobavljačima i neizmirenih obveza prema djelatnicima, obveze za vrijednosne papire, financijski obračunski odnosi i kratkoročna razgraničenja. Ukupna razina ovih obveza na dan 31. prosinca 2015.godine prema konsolidiranoj bruto bilanci iznosi 17.651.133,00 KM.

- Neizmirene obveze prema dobavljačima u iznosu od 8.620.117,00 KM
  - Neplaćene obveze prema djelatnicima u iznosu od 4.635.477,00 KM
  - Financijski obračunski odnosi 268.139,00 KM
  - Kratkoročna razgraničenja 4.087.603,00 KM
- UKUPNE OBVEZE: 17.651.133,00 KM**

Istovremeno ukupna novčana sredstva i potraživanja za našu županiju prema završnom obračunu za 2015. godinu iznosila su **9.204.225,00 KM**. Dakle, ovim sredstvima može se podmiriti dio neizmirenih obveza.

U kratkoročnim tekućim obvezama, obveze prema dobavljačima su najveće iznose 8.620.117,00 KM.

U obvezama prema djelatnicima ukalkulirana je bruto plaća i naknade djelatnika HBŽ za mjesec prosinac 2015. godine, a obveza je izvršena tijekom siječnja 2016. godine, što znači da je stvarna obveza manja za taj iznos.

U Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o proračunima u Federaciji Bosne i Hercegovine¹³ članak 7. glasi: „Ostvareni deficit iz prethodnih godina Vlada je dužna pokriti planiranjem sredstava u proračunu za pokriće ostvarenog deficita u narednih pet fiskalnih godina“. U ovom Dokumentu Ministarstvo financija u tablici 3.2. planira pokriti akumulirani deficit na način da se izvrši pokriće 1,50 mil. KM u 2016., 1,50 mil. KM u 2017., 2,00 mil. KM u 2018. i 2,00 mil. KM u 2019. godini.

Izmirenje unutarnjeg duga predstavlja značajan rizik po fiskalnu održivost svakog proračuna, pa tako i proračuna Hercegbosanske županije. Iz tog razloga te obveze se planiraju vraćati postupno.

Tablica 5.1.: Dug Hercegbosanske županije kod domaćih banaka

Naziv kredita	Povučeni iznos	Otplaćeni iznos	Ostatak duga
Intesa S.P. za ceste	5.000.000,00 KM	2.000.000,00 KM	3.000.000,00 KM
UKUPNO:		2.000.000,00 KM	3.000.000,00 KM

U tablici 5.1. nalazi se kredit koji je koristila Županijska Uprava za ceste kod Intesa San Paolo banke za potrebe putne infrastrukture na području Županije. Ostatak duga po ovom kreditu je 3.000.000,00 KM.

---

¹³ Službene novine FBiH, broj: 91/15

Razina vanjskog duga

Tablica 5.2.: Dug Hercegbosanske županije po kreditima

KREDITORI	2017.		2018.		2019.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
MMF III. tranša	1.230.769,00	25.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kredit OPEC Fonda	65.090,18	8.062,50	65.090,18	5.137,78	65.090,18	2.204,39
Projekt modernizacije	191.733,51	40.981,07	191.733,51	38.105,07	191.733,51	35.229,06
MMF IV. tranša	191.750,00	10.000,00	767.000,00	10.000,00	575.250,00	10.000,00
Kredit za pokriće deficita	1.100.000,00	135.000,00	1.100.000,00	130.000,00	1.100.000,00	125.000,00
UKUPNO	2.779342,69	219.043,57	2.123.823,69	183.242,85	1.932.073,69	172.433,45

Podatci u ovoj tablici izračunati su po srednjem tečaju Centralne Banke Bosne i Hercegovine na dan 30.06. 2016. godine. Ovi podatci odnose se na kreditne obveze Županije u razdoblju 2017.- 2019. godine, te planirani kredit za održavanje tekuće likvidnosti i pokriće deficita.

U tablici 3.2. Poglavlje 3. DOP-a dana je razina svih obveza za glavnica po ovim kreditima. Tako da u 2017. godini dospijeva za vraćanje 3,50 mil. KM, u 2018. 3,18 mil. KM i u 2019. 3,04 mil. KM, što bi bilo ukupno 9,72 mil. KM računato po navedenom tečaju 30.06.2016. godine.

Iz tog razloga očekujemo porast u navedenim godinama za razliku od prethodnog perioda kada je npr. u 2015. godini dospijevalo 2,56 mil. KM za otplatu svih kredita.

Poglavlje 6:   Projekcija prihoda i rashoda proračuna općina i zavoda (fondova) HBŽ-e za razdoblje 2017.- 2019. godine

Uvod

Proračun je glavni instrument za provođenje politika vlade. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi prevode u usluge, programe i aktivnosti koje ispunjavaju socijalne i ekonomske potrebe građana. Sve vlade se suočavaju s problemom zahtjeva za sredstvima koji nadmašuju razinu raspoloživih sredstava i Bosna i Hercegovina nije izuzetak u tom smislu. Suočena sa zahtjevima proračunskih korisnika i prioritetima koji nadilaze raspoloživa sredstva, Vlada Hercegbosanske županije mora donijeti odluke o prioritetima unutar politika. Gdje je moguće, prioriteti bi trebali biti usklađeni sa srednjoročnim i dugoročnim društvenim i ekonomskim ciljevima razvojnih politika.

U ovom poglavlju se daje projekcija prihoda i primitaka te rashoda i izdataka za općine i zavode Hercegbosanske županije, za razdoblje 2017.-2019. godine. Temeljem podataka iz završnog obračuna općina i zavoda obrazac - GIB - Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za 2015. godinu daje se pregled ostvarenih prihoda i rashoda za općine i fondove. U koloni 3. priloženih tablica daje se pregled planiranih prihoda i rashoda za iste. Projekcija planiranih prihoda i rashoda iz planova općina ima ogromno odstupanje od izvršenja u prethodnoj godini, pa nisu mogli poslužiti za realnu projekciju kretanja ovih kategorija.

Projekcija prihoda i rashoda u ovom DOP- u izvršena je na temelju ostvarenih pokazatelja za 2015. godinu. Dakle projekciju smo uradili na temelju ostvarenog izvršenja prihoda i primitaka te rashoda i izdataka za 2015. godinu, korigirajući svaku fiskalnu godinu postotkom rasta realnog BDP-a, za Federaciju Bosne i Hercegovine, sukladno tablici iz Poglavlja 2. – Srednjoročna makroekonomska prognoza.

Tablica 6.1.

**PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA OPĆINA HBŽ-e ZA RAZDOBLJE 2017.-2019.godine
(SINTETIČKI EKON. KOD) U APS. IZNOSIMA**

R.b.	KONTO	OSTVARENO 2015.	PROJEKCIJA			
			2016.	2017.	2018.	2019.
		2	3	4(2*1,035)	5(4*1,038)	6(5*1,046)
1.	PRIH.I PRIM.	26.838.427	34.370.100	27.777.772	28.833.327	30.159.660
2.	710000	12.353.595	13.384.500	12.785.971	13.271.838	13.882.343
3.	711000	2.615	17.750	2707	2.810	2.939
4.	712000	0	0	0	0	0
5.	713000	75.335	76.900	77.972	80.935	84.658
6.	714000	383.004	602.400	396.409	411.473	430.400
7.	715000	8.260	7.250	8.550	8875	9.283
8.	716000	1.874.007	2.001.500	1.939.597	2.013.302	2.105.914
9.	717000	9.581.350	10.240.700	9.916.697	10.293.531	10.767.033
10.	719000	429.025	438.000	444.041	460.915	482.117
11.	720000	12.239.054	12.775.250	12.667.421	13.148.783	13.753.627
12.	721000	1.808.012	1.562.400	1.871.292	1.942.402	2.031.752
13.	722000	10.380.425	11.105.640	10.743.740	11.152.002	11.664.995
14.	723100	86.618	107.210	89.650	93.057	97.338
15.	730000	1.906.288	4.157.500	1.973.008	2.042.063	2.135.998
16.	731000	842	240.000	872	905	947
17.	732000	1.867.721	3.880.500	1.933.091	2.006.548	2.098.849
18.	733000	28.725	37.000	29.730	30.860	32.280
19.	742000	182.560	750.000	188.950	196.130	205.152
20.	777000	0	331.450	0	0	0
21.	810000	156.930	2.971.400	162.423	168.595	176.350
22.	811000	156.930	2.971.400	162.423	168.595	176.350
23.	812000	0	0	0		
24.	814000	0	0	0		
25.						
26.	RASH.I IZD.	26.934.994	34.370.100	27.877.719	28.937.072	30.268.177
27.	610000	21.992.257	25.159.622	22.761.986	23.626.941	24.713.780
28.	611000	8.365.373	8.452.284	8.658.162	8.987.172	9.400.582
29.	611100	6.901.612	7.159.378	7.143.168	7.414.608	7.755.680
30.	611200	1.463.761	1.292.906	1.514.993	1.572.563	1.644.901
31.	612000	728.653	698.776	754.156	782.814	818.823
32.	613000	4.807.891	5.603.650	4.976.176	5.165.270	5.402.872
33.	614000	7.469.822	9.503.200	7.731.266	8.025.054	8.394.206
34.	615000	153.229	30.000	158.592	164.618	172.190
35.	616000	467.289	871.712	483.644	502.022	525.115
36.	680000		458.000			
37.	820000	4.942.737	8.052.478	5.115.733	5.310.131	5.554.397

38.	821000	4.687.221	8.052.478	4.851.274	5.035.622	5.267.261
39.	822000	0	0	0	0	0
40.	823000	255.516	0	264.459	274.508	287.136
41.	591000		700.000			

Najveće stavke prihoda općina nalazimo na ekonomskom kodu 717000 – PDV, te na ekonomskom kodu 722000 – Naknade i pristojbe od pružanja javnih usluga i na ekonomskom kodu 732000 – Primljeni tekući transferi.

Tablica 6.2.

PROJEKCIJA PRIHODA I STRUKTURA IZVRŠENJA PRORAČUNA OPĆINA HBŽ-e ZA RAZDOBLJE 2017.-2019. GODINE- PRIHODI I PRIMTICI U APS.IZNOSIMA

R.B.	OPĆINA	OSTVARENO 2015.	UDIO	PROJEKCIJA			
				2016.	2017.	2018.	2019.
		1	2	3	4(1*1,035)	5(4*1,038)	6(5*1,046)
1.	Livno	9.873.636	36,79	11.990.000	10.219.213	10.607.543	11.095.490
2.	Tomislavgrad	8.683.375	32,35	10.358.000	8.987.293	9.328.810	9.757.936
3.	Drvar	2.538.975	9,46	3.079.350	2.627.839	2.727.697	2.853.171
4.	Bos.Grahovo	1.128.866	4,20	1.957.900	1.168.376	1.212.775	1.268.562
5.	Glamoč	2.259.802	8,42	4.000.000	2.338.895	2.427.773	2.539.450
6.	Kupres	2.353.773	8,78	2.984.850	2.436.155	2.528.729	2.645.050
7.	UKUPNO PRIHODI	26.838.427	100,00	34.370.100	27.777.772	28.833.327	30.159.660

Tablica 6.3

PROJEKCIJA RASHODA I STRUKTURA IZVRŠENJA PRORAČUNA OPĆINA HBŽ-e ZA RAZDOBLJE 2017.-2019.GODINE-RASHODI

R.B.	OPĆINA	OSTVARENO 2015.	UDIO	PROJEKCIJA			
				2016.	2017.	2018.	2019.
		1	2	3	4(1*1,035)	5(4*1,038)	6(5*1,046)
1.	Livno	9.280.438	34,45	11.990.000	9.605.253	9.970.253	10.428.885
2.	Tomislavgrad	8.643.998	32,09	10.358.000	8.946.538	9.286.506	9.713.686
3.	Drvar	2.981.368	7,50	3.079.350	3.085.716	3.202.973	3.350.310
4.	Bos.Grahovo	1.059.978	10,95	1.957.900	1.097.077	1.138.766	1.191.149
5.	Glamoč	2.948.236	3,94	4.000.000	3.051.424	3.167.378	3.313.078
6.	Kupres	2.020.976	11,07	2.984.850	2.091.710	2.171.195	2.271.070
7.	UKUPNO RASHODI	26.934.994	100,00	34.370.100	27.877.719	28.937.072	30.268.177

Prema podacima iz završnog obračuna proračuna općina – Obrazac GIB, ukupno ostvareni prihodi općina u 2015. godini iznose 26.838.427,00 KM, a ukupno ostvareni rashodi proračuna iznose 26.934.994,00 KM.

U strukturi ostvarenog prihoda svih općina najveću stavku nalazimo na općini Livno 36,79 % i općini Tomislavgrad 32,35 % što ukupno čini 69,14 %.

U strukturi ostvarenih rashoda najveća stavka se nalazi na općini Livno 34,45 % i općini Tomislavgrad 32,09 %, a 33,46 % svih rashoda općina nalazi se na općini Drvar, Bosansko Grahovo, Glamoč i Kupres.

Projekcija prihoda i rashoda za razdoblje 2017. – 2019. izvršeno je na temelju ostvarenja za 2015. godinu, korigirana postotkom rasta realnog BDP-a za Federaciju BiH, odnosno za Bosnu i Hercegovinu, sukladno Makroekonomskim prognozama Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP-a).

PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA ŽUPANIJSKOG ZAVODA ZA UPOŠLJAVANJE ZA RAZDOBLJE 2017.-2019.g.
Tablica 6.3.

R.B.	ZAVOD ZA UPOŠ.	OSTVARENO 2015.	PROJEKCIJA			
			2016.	2017.	2018.	2019.
		1	3	4(1*1,035)	5(4*1,038)	6(5*1,046)
1.	PRIHODI	2.293.688	4.029.500	2.373.967	2.464.178	2.577.530
2.	RASHODI	2.535.617	4.029.500	2.624.364	2.724.090	2.849.398

Kako je očito, da je financijski plan Županijskog zavoda za upošljavanje u 2016.g., mnogo veći od izvršenja prihoda i rashoda u 2015.g., te smo sukladno Makroekonomskim projekcijama za Bosnu i Hercegovinu-navedenih institucija, izvršili procjenu na bazi realnog rasta BDP-a za 2017, 2018 i 2019. godinu.

PROJEKCIJA PRIHODA I RASHODA ŽUPANIJSKOG ZAVODA ZA ZDR.OSIGURANJE ZA RAZDOBLJE 2017.2019.g.
Tablica 6.4.

R.B.	ZAVOD ZA ZDRAV.	OSTVARENO 2015.	PROJEKCIJA			
			2016.	2017.	2018.	2019.
		1	3	4(1*1,035)	5(4*1,038)	6(5*1,046)
1.	PRIHODI	26.847.885	27.309.642	27.787.561	28.843.488	30.170.281
2.	RASHODI	26.853.150	27.309.642	27.793.010	28.849.145	30.176.205

Ukupno ostvareni prihodi Županijskog zavoda za za zdravstveno osiguranje u 2015. godini su 26.847.885,00 KM, a rashodi u istom vremenskom razdoblju iznose 26.853.150,00 KM. Projekcije prihoda i rashoda ovog Zavoda za 2016. godinu je u potpunosti realna i očekivana i sukladna je Makroekonomskoj prognozi.

Zanimljivo je primjetiti da ostvareni prihodi i rashodi ovoga Zavoda gotovo su jednaki zbroju svih ostvarenih prihoda i rashoda općina Hercegbosanske županije u 2015. godini.

Prihodi općina HBŽ-e za razdoblje od 2015.-2019.g. u mil. KM

Tablica 6.5.

KONTO	VRSTA PRIHODA	OSTVARENO		PLAN 2016.	PROJEKCIJA			INDEKS 2017/ 2016
		2015.	UDIO 2015.		2017.	2018.	2019.	
	UKUPNI PRIHODI	26,83	100,0 0	34,37	27,78	28,83	30,16	80,83
	I.Porezni prihodi	12,35	46,03	13,38	12,79	13,27	13,89	95,60
717	Neizr.porezi- Županija	9,58	35,70	10,24	9,92	10,29	10,77	96,87
711	Porez na dobit	0,002	0,008	0,018	0,002	0,002	0,003	11,11
714	Porezi građana	0,38	1,42	0,60	0,40	0,41	0,43	66,67
716	Porez na plaće/dohodak	1,87	6,97	2,00	1,94	2,01	2,10	97,00
713,715,719	Ostali porezi	0,51	1,90	0,52	0,53	0,56	0,59	101,92
	II.Neporezni prihodi	14,39	53,37	18,03	14,89	15,38	16,15	82,58
721	Prih.od poduz.imovine	1,81	6,75	1,56	1,87	1,92	2,03	119,87
722	Takse,naknade i prist.	10,38	38,68	11,10	10,74	11,15	11,67	96,76
723	Novčane kazne	0,086	0,32	0,10	0,09	0,09	0,098	90,00
730	Potpore-tekuće	1,91	7,12	4,15	1,97	2,00	2,13	47,47
733	Donacije	0,028	0,10	0,037	0,03	0,031	0,032	81,09
740	Kapitalne potpore	0,18	0,67	0,75	0,18	0,19	0,20	24,00
770	Ostalo	0	0	0,33	0	0	0	0
	III.Financiranje	0,16	0,60	2,97	0,16	0,17	0,17	5,38
811-813	Primici od fin.imovine	0,16	0,60	2,97	0,16	0,17	0,17	5,38
814-815	Primici od kredita	0	0	0	0	0	0	0

U ovoj tablici prihodi općina dani su u formi i strukturi prihoda i rashoda koja je jednaka načini prikazivanja tih stavki kada je u pitanju Hercegbosanska županija, koje je dano u poglavlju 3. (tablica 3.1.).

Cilj ovakvog iskaza je svođenje ukupnih podataka za županiju, općine i fondove pri izradi konsolidirane tablice prihoda i rashoda označene kao – Okvirna fiskalna tablica za Hercegbosansku županiju, koja je sastavni dio Dokumenta okvirnog proračuna.

Rashodi općina HBŽ-e za razdoblje od 2015.-2019.g. u mil. KM

Tablica 6.6.

KONTO	VRSTA RASHODA	OSTVARENO		PLAN 2016.	PROJEKCIJA			INDEKS 2017/ 2016
		2015	UDIO 2015.		2017.	2018.	2019.	
	UKUPNI RASHODI	26,93	100,00	34,37	27,88	28,94	30,27	81,11
	I.TEKUĆA PRIČUVA	0,00	0,00	0,46	0,00	0,00	0,00	0
	II.TEK.IZDATCI	21,99	81,66	25,15	22,75	23,61	24,71	90,45
611100	Bruto plaće	6,90	25,62	7,16	7,14	7,41	7,75	99,72
611200	Naknade	1,46	5,42	1,29	1,51	1,57	1,64	117,54
612000	Dopr.poslodavca	0,73	2,71	0,70	0,75	0,78	0,82	107,14
613000	Mat.troškovi	4,81	17,86	5,60	4,98	5,16	5,40	88,93
614000	Tekuće potpore	7,47	27,74	9,50	7,73	8,02	8,40	81,37
615000	Kapitalne potpore	0,15	0,56	0,030	0,16	0,16	0,17	533,33
616000	Izdatci za kamate	0,47	1,74	0,87	0,48	0,50	0,52	55,17
680000	Rash.iz int.odnosa	0	0	0	0	0	0	0
821000	III.KAPIT.IZDATCI	4,94	18,34	8,05	5,12	5,31	5,54	63,61
823000	IV.OTPL.POZAJM.	4,94	18,34	8,05	5,12	5,31	5,54	63,61
591000	V.FINAN. DEFICITA	0	0	0,70	0	0	0	0

Izdatci za plaće i naknade uposlenih djelatnika u općinama iznose 9,09 mil. KM ili 33,75% u odnosu na ukupne rashode i izdatke u izvršenju proračuna općina u 2015. godini. Dakle, struktura izdataka za plaće i naknade kod općina daleko je povoljnija nego struktura istih kod Hercegbosanske županije.

Privitak: Okvirna fiskalna tablica Hercegbosanske županije za razdoblje 2015.-2019.g. (u mil. KM)

	Izvršenje	Plan	Projekcije		
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
UKUPNI PRIHODI (A+B+C)	118,58	133,06	127,84	132,27	136,45
A. UKUPNI PRIHODI ŽUPANIJE	62,70	70,34	70,01	72,25	74,83
Porezni prihodi županije	54,13	58,32	57,87	60,42	64,03
Porez na promet i prihodi sa računa UIO – neto	47,91	51,82	49,57	51,88	55,25
Neizravni porezi-Uprava za ceste	1,06	1,08	1,78	1,86	1,98
Porez na poslovnu dobit	0,84	0,94	1,75	1,82	1,89
Porez građana	0,50	0,55	0,58	0,60	0,60
Porez na plaću/dohodak	3,56	3,68	3,91	3,96	4,00
Ostali porezni prihodi	0,11	0,25	0,28	0,30	0,31
Neporezni prihodi županije	8,57	12,02	12,14	11,83	10,80
Prihod od poduzetničke imovine	1,43	2,91	2,84	2,53	2,00
Takse, naknade i kazne	3,62	4,51	4,30	4,20	4,00
Novčane kazne	0,60	0,70	0,70	0,80	0,80
Potpore-tekuće	2,62	3,50	3,50	3,50	3,20
Donacije	0,30	0,00	0,40	0,40	0,40
Kapitalne potpore	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostali neporezni prihodi	0,00	0,40	0,40	0,40	0,4
B. IZVANPRORAČUNSKI FONDOVI	29,14	31,34	30,16	31,30	32,75
Zavod zdravstvenog osiguranja	26,85	27,31	27,79	28,84	30,17
Zavod za zapošljavanje	2,29	4,03	2,37	2,46	2,58
C. UKUPNI PRIHODI OPĆINA	26,74	31,38	27,67	28,72	28,87
Porezni prihodi općina	12,35	13,38	12,78	13,27	13,88
Porez na promet i prihodi sa računa UIO – neto	9,58	10,24	9,92	10,29	10,77
Porez na poslovnu dobit	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00
Porez građana	0,38	0,60	0,40	0,41	0,43
Porez na plaću/dohodak	1,87	2,00	1,94	2,01	2,11
Ostali porezni prihodi	0,43	0,54	0,46	0,49	0,49
Neporezni prihodi općina	14,39	18,00	14,89	15,45	16,18
Prihod od poduzetničke imovine	1,81	1,56	1,87	1,94	2,03
Takse, naknade i kazne	10,47	11,21	10,83	11,24	11,77
Potpore-tekuće	1,91	4,12	1,97	2,04	2,14
Donacije	0,02	0,037	0,03	0,03	0,03
Kapitalne potpore	0,18	0,75	0,19	0,20	0,21
Ostali neporezni prihodi	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00
UKUPNI RASHODI I IZDATCI	120,81	136,25	128,53	130,81	133,80
Rashodi županije	64,74	71,71	70,51	70,57	70,79
Troškovi plaća (plaće, naknade, doprinosi)	44,46	45,25	45,63	45,87	46,09
Troškovi materijala i usluga	5,50	6,86	7,10	7,30	7,40
Tekući transferi/potpore	8,79	11,22	10,70	10,63	10,65
Kapitalne potpore	0,86	1,83	1,29	1,19	1,13

Kamate	0,34	0,34	0,59	0,42	0,39
Kapitalni izdatci	4,41	5,61	4,60	4,56	4,53
TEKUĆA PRIČUVA/REZERVA	0,38	0,60	0,60	0,60	0,60
Rashodi općina	26,67	33,21	27,61	28,67	29,99
Troškovi plaća (plaće, naknade, doprinosi)	9,09	9,15	9,41	9,77	10,22
Troškovi materijala i usluga	4,81	5,60	4,98	5,17	5,40
Tekući transferi/potpore	7,47	9,50	7,73	8,02	8,40
Kapitalne potpore	0,15	0,036	0,16	0,17	0,18
Kamate	0,47	0,87	0,48	0,50	0,52
Kapitalni rashodi	4,68	8,05	4,85	5,04	5,27
Rashodi izvanproračunskih fondova	29,40	31,33	30,41	31,57	33,02
Zavod zdravstvenog osiguranja	26,86	27,31	27,79	28,85	30,17
Zavod za zapošljavanje	2,54	4,02	2,62	2,72	2,85
= PRIMARNA FISKALNA BILANCA	-2,23	-3,19	-0,69	1,46	2,65
UKUPNO FINANCIRANJE		3,19	0,69	0,00	0,00

Primarna fiskalna bilanca za Hercegbosansku županiju, općine i županijske zavode uravnotežuje se računom financiranja, kako je to za Hercegbosansku županiju prikazano u tablicama 3.3. i 3.4. Prema okvirnoj fiskalnoj tablici evidentan je nedostatak primarnih prihoda (porezni i neporezni prihodi), u 2015. nedostaje 2,23 mil. KM, u 2016. 3,19 mil.KM, u 2017. 0,69 mil.KM.

Ukupni primarni prihodi na razini Županije prema planu prihoda za 2016.godinu iznose 133,06 mil. KM, a projekcija za 2017.godinu je 127,84 mil. KM; za 2018.godinu 132,27 mil. KM i za 2019.godinu 136,45 mil. KM.

Ukupno ostvareni primarni prihodi za Županiju, općine i zavode u 2015. godini iznose 118,58 mil. KM, što je značajan potencijal za ovu Županiju. Nedostatak sredstava kod općina većim dijelom se nadoknađuje iz kredita.

Projekcija financiranja za razdoblje 2017.-2019. godina u ovoj okvirnoj fiskalnoj tablici uglavnom se odnosi na Hercegbosansku županiju, kod koje su nam bili dostupni projekti budućeg financiranja. Međutim, nismo imali kvalitetnu informaciju o budućim investicijskim ulaganjima kod općina pa nisu ni kalkulirani u ovoj bilanci. Očekivati je da se u trogodišnjem razdoblju može znatno promijeniti ova stavka.

Rizik po projekciju ovih prihoda i financiranja je svakako gospodarski rast u Bosni i Hercegovini, Federaciji BiH i Županiji u trogodišnjem razdoblju. Značajan rizik postoji u eventualnoj izmjeni postojeće legislative, provođenju Stand-by aranžmana sa MMF-om i slično.